

Регионална политика по управление на неопасни отпадъци- Региони Благоевград и Кюстендил

Николинка Атанасова , Стефка Цекова

Югозападен университет „ Неофит Рилски“, ул. "Иван Михайлов" 66 2700 Благоевград, България

e-mail: niki_nikolova89@abv.bg

Абстракт: Развитието на индустриализацията и урбанизацията водят до увеличаване количеството на образуваните отпадъци. Екологосъобразното им управление би довело до съществена промяна на понятието „отпадък“ в понятие „ресурс“– ценен източник на суровина и ключ за разрешаване на проблема с отпадъците. Следвайки Европейският модел, Министерство на околната среда и водите възприе подход за изграждане на нови депа на регионален принцип. В доклада е разгледан регионалният подход за управление на неопасните отпадъци от Област Благоевград- Общини Благоевград и Симитли и Област Кюстендил- Общини Рила, Кочериново и Бобошево.

Ключови думи: неопасни отпадъци, регионално депо, урбанизация, масово разпространени отпадъци.

Въведение

Генералната стратегическа цел на Р България за програмния период 2014 – 2020г. е „ **Общество и бизнес, които не депонират отпадъци**“. Предотвратяване образуването на отпадъци е с най-висок приоритет в йерархията на управлението им, докато депонирането на отпадъците е в групата на най-ниските. Предвид финансовото състояние на България, която е преход и е все още в криза , Националната политика на страната ни е насочена към съвместяване на двата приоритета по възможно най-подходящия начин.

Постановка на проблема

Както в глобален мащаб, така и в страните от Европейския съюз , нараства дефицита на суровини и енергийни ресурси. Това наложи преоценка и на политиката за управление на отпадъците в нашата страна, базираща се на устойчивост и регионалност. Следвайки европейският модел, Министерство на околната среда и водите възприе подхода за изграждане на депа за обезвреждане на отпадъци от няколко съседни общини и отговарящи на завишените нормативни изисквания,заложи в ПМС №209/2009г.-“За осигуряване на финансиране за изграждането на регионални системи за управление на битовите отпадъци, на регионалните системи за предварително третиране на битовите отпадъци и за закриването на общинските депа“[1]. По смисъла на постановлението "Регионална система за управление на битовите отпадъци е съвкупност от всички мерки, които общините предприемат съвместно с цел общото количество генерирани отпадъци на територията на региона да бъде събрано разделно, транспортирано, съхранено, третирано и обезвредено по екологосъобразен начин“.

Освен ПМС 209 тенденцията на страната ни за екологосъобразно управление на отпадъците се разширява, като през 2014 г. е приет Национален план за управление на отпадъците (НПУО) за периода 2014-2020 г. Основната цел на НПУО 2014-2020 г. е да се допринесе за устойчивото развитие на Република България чрез прилагане на интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците [2]. За периода 2014-2020 г. Националният план предвижда:

- Изграждане на съоръжения за компостиране и анаеробно разграждане на биоразградими отпадъци;
- Изграждане на съоръжения за оползотворяване на битовите отпадъци с цел намаляване и предотвратяване на емисиите на парникови газове;
- Изграждане на депа, претоварни станции и съпътстваща инфраструктура към тях, за депониране на остатъчните битови отпадъци в региони, които все още не са изградили или не са в процес на изграждане на такива съоръжения;
- Осигуряване на инвестиции за рекултивация на депа за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания и са с прекратена експлоатация;
- Закупуване на съдове за разделно събиране и техника за транспортиране на биоотпадъците.

В инфраструктурата на регионалните депа се предвижда и изграждането на сепариращи инсталации и площадки за полево компостиране на биоотпадъците с оглед:

- досепариране на разделно събраните отпадъци от опаковки;
- сепариране на рециклируемите отпадъци в общия отпадъчен поток;

- отстраняване на случайно попадналите в общия отпадъчен поток на опасни отпадъци от бита;
- максимално намаляване на количествата на отпадъка подлежащ на депониране в регионалните депа;
- намаляване количеството на парниковите газове, образувани от разлагането на биоразградимата част от отпадъците.

Анализ на ситуацията за страната и регион Благоевград

Броят на предвижданите регионални депа за Р България са 55, обхващащи управлението на отпадъците от 265 общини. Според официална информация на Министерството на околната среда и водите на този етап са изградени 32 (58%), като до края на 2020 г. предстои пускане в експлоатация на още 23 регионални депа-едно от тях е за Регион Благоевград. Общините влизащи в регионалното управление на отпадъците за Регион Благоевград са 5 – Благоевград, Симитли (Област Благоевград), Кочериново, Рила и Бобошево (Област Кюстендил).

Табл.1 Количества генерирани неопасни битови отпадъци за периода 2009-2013 г.

Община	Битови отпадъци, тона				
	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Благоевград	47602	45 403	39 247	33 363	30 562
Симитли	8 257	7 287	4 068	3 020	2 760
Кочериново	3 403	4 069	3 458	3 360	3 234
Рила	2 250	220	2 504	2 454	2 139
Бобошево	372	371	376	451	439

За последните три години 2011-2013 г. количеството на неопасните битови отпадъци намалява, видно от таблица 2, което е свързано както с поэтапно въвеждане на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, така и с инициативите на Общините, училищата и Югозападния университет за разясняване ползите от екологосъобразното управление на отпадъците и максималното им използване като ресурс.

Таблица 2 Годишно голячество генериран битов, строителен отпадък и разделно събрани отпадъци от опаковки за период 2009г.- 2013г. за общините: Благоевград, Симитли, Рила, Кочериново и Бобошево.

	Благоевград	Симитли	Рила	Кочериново	Бобошево
2009г.					
битови	50 941	8 257	2 250	3 403	372
строителни	1 576	0	0	0	15
разделно събрани опаковки:	274	32	0	0	25
2010г.					
битови	49 524	7 287	220	4 069	371
строителни	1 486	0	17	0	0
Разделно събрани опаковки:	82	89	20	0	21
2011г.					
битови	39 247	4 068	2 504	3 458	376
строителни	1 378	0	49	0	14
Разделно събрани опаковки:	471	81	42	0	15
2012г.					
битови	33 363	3 030	2385	3228	380
строителни	1 390	0	385	0	0
Разделно събрани опаковки	0	0	43	0	0
2013г.					
битови	30 562	2 760	2 114	2 657	370
строителни	1 520	0	0	0	0
Разделно събрани опаковки	623	0	32	0	0

* Информация от Община Благоевград. Общински план за развитие на Община Благоевград 2014-2020, Благоевград, 2014.

Регионалната система за управление на отпадъците, регион Благоевград се предвижда да включва[4] следните дейности:

- Изграждане на Клетки за неопасни отпадъци – 2 бр. със средногодишен капацитет за 20 566 т/год (усреднена прогноза за годишен вход отпадъци за периода 2015 - 2040 година, след стартиране на експлоатацията на инсталациите за сепариране и компостиране);
- Изграждане на Инсталация за сепариране с капацитет 24 000 т/год.;
- Изграждане на Инсталация за купово компостиране на събраните зелени отпадъци от Община Благоевград с капацитет 2 300 т/год зелени отпадъци;
- Изграждане на инсталация за контейнерно компостиране на сортираните биоразградими отпадъци от общината за 3 200 т/год. биоразградим отпадък;
- Изграждане на Площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата за община Благоевград оразмерен за капацитет от 4 400 тона/год.;
- Рекултивация на старото депо на Община Благоевград.

Площадката на бъдещото регионално депо представлява действащо към момента за битовите отпадъци на Община Благоевград. Разположена е в подножието на източните склонове на Влахина планина, северозападно от с. Бело поле, непосредствено до пътя за с. Бучино, общ. Благоевград. Релефът в района е планински. Средната надморска височина в района на депото се изменя от 345 до над 420 м. Площадката на депото с обща площ **105.441 дка** обхваща долната част на дере (на около 400,0 м от заустването в р. Струма) с тясна тераса по дъното и стръмни склонове[5]

Заклучение

Информацията на МОСВ по отношение статуса на регионалните системи за управление на отпадъците[6] за регион Благоевград е отбелязано:

- Изготвени се прединвестиционни проучвания. Изготвен е подробен устройствен план и идеен проект.
- В министерство на околната среда и водите е внесено задание за обхват и съдържание и има положително решение на Доклада по ОВОС на инвестиционно предложение за „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците, регион Благоевград, обслужваща общини Благоевград, Симитли, Рила, Кочериново и Бобошево“ .

Осъществяването на проекта за регионалното депо ще доведе до изграждане на ефективен регионален модел за управление на отпадъците в региона, осигуряващ екологосъобразно обезвреждане на количеството битови отпадъци, генерирани в региона и съответно до подобряване управлението на отпадъците в общините – Благоевград, Симитли, Бобошево, Рила и Кочериново в съответствие с йерархията за управление на отпадъците /превенция, оползотворяване и крайно обезвреждане/ за всички жители в региона.

Литература

- [1] ПМС №209/2009г.-“За осигуряване на финансиране за изграждането на регионални системи за управление на битовите отпадъци, на регионалните системи за предварително третиране на битовите отпадъци и за закриването на общинските депа“
- [2] Национален план за управление на отпадъците (НПУО) за периода 2014-2020 г.
- [3] Община Благоевград.Общински план за развитие на Община Благоевград 2014-2020, Благоевград, 2014.
- [4] ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БЛАГОЕВГРАД 2015 – 2020 г.
- [5] Георгиева Олга , дипломна работа „Система за интегрирано управление на отпадъците на примера на общини в Благоевградска област“, ЮЗУ, 2016